

Nova Pravda

SOCIALNO POLITIČNI, KULTURNI IN STROKOVNI LIST

Izhaja štirikrat mesečno ob četrtek. Naročnina: mesečno Din 4.—, četrtletno Din 10.—, polletno Din 20.—, celoletno Din 40.—. Posamezna številka Din 1.—. Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 8, telefon šte. 21-32. Rokopisi se ne vračajo. Poštočkovni račun šte. 17.177. Poštni predal šte. 74.

Prosimo - preberite!

Vse p.n. naročnike, ki so še na dolgu z naročnino, vljudno prosimo, naj zaostanek kar najprej poravnajo. Poslužite se naših položnic. Ker je tudi naša uprava odvisna od plačil naročnikov, prosimo, da nam vsak naročnik zagotovo pošlje zaostalo naročnino.

Duh časa

Vsaka doba stisne socialnemu ustroju in političnemu življenju človeštva svoj pečat. To je popolnoma razumljivo, saj se človeštvo neprestano razvija in izpopolnjuje. Način življenja se izpreminja, porajajo se nove ideje in na njih se gradijo novi pokreti. Pri tem pa ne smemo misliti, da prinese vsaka izprememba tudi napredek. Kulturni, socialni in politični napredek človeštva je podoben krivulji. Sedaj se mogočno dvigne, trenutek pozneje bo pa že zdrknil navzdol.

Tudi vsi ljudski pokreti pripadajo pod te zakone. Med njimi predvsem svobodne delavske strokovne organizacije.

Do nedavnega smo imeli v naši ožji domovini samo tri delavske organizacije, ki so bile zasnovane na treh različnih svetovnih nazorih. Delavec se je lahko svobodno odločil za eno ali drugo, kakor mu je pač narekovala preudarnost. Čeprav so vse tri organizacije bile večkrat v zvezi s političnimi strankami, se vendar o nobeni ne more reči, da je bila samo privesek tega ali onega režima. Naš delovni človek se v glavnem oprijemlje treh svetovnih nazorov, zato smemo trditi, da so vse tri delavske strokovne organizacije nastale iz stvarne potrebe malega človeka. Ustvarjale so se iz naroda, delale so za narod, zato se jih je narod z ljubeznijo oprijemal. Te tri organizacije bi z razumnim sodelovanjem lahko dosegle vse, kar delavstvo zahteva od družbe. Delavstvu bi priborili ono mesto, ki se mu kot najštevilnejšemu elementu v narodu spodobi. Mnogo tega so že dosegli. Mnogo pa še bodo. Pri tem pa se niso spotikale ob načela demokratičnosti. Vsak se je lahko svobodno odločeval za ono organizacijo, ki je ustrezala njegovemu svetovnemu nazoru. Režimskih delavskih strokovnih organizacij takrat nismo poznali. Tudi ni nikdo čutil potrebe ustvarjati nov delavski pokret. Vsak se je zavedal, da bi se še z nadaljnjim cepljenjem delavskih vrst udarna moč delavskega pokreta samo še oslabila.

Ali kakor izgleda, nas je čas v tem pogledu prehitel in postali smo stari — «senilni». «Dva pokreta iz novega duha vstajata v naši državi. Jugoras na jugu, ZZD na severu.» Mi iz ostalih, starih treh delavskih organizacij smo bili «pred desetletji naravni otroci časa». Sedaj smo pa ostareli in duh časa je poklical na svet novo organizacijo, ki je «zajela pravi čas z razumevanjem». V nji «veje nov duh», ki ga mi stari nismo spoznali. Mi smo okosteneli. «Če ne bi bili, bi bili na našem mestu», pravi glasilo novega delavskega pokreta ZZD «Slovenski delavec» v 57. številki, iz katerega so vsi tu omenjeni citati. Kakor pravi dalje, se bo o nas kmalu govorilo: «bili so». Za njih pa: «Mi smo tu in z nami je čas.»

Da, duh časa je današnji dobi udaril močan pečat. Stari, od naroda

Vaclav J. Klofač - 70letnik

V sredo, 21. septembra 1938 je poteklo 70 let, odkar se je v Nemškem Brodu rodil eden najodličnejših sodobnih politikov češkoslovaškega naroda, senator Vaclav Jaroslav Klofač. Življenje tega plemenitega Slovana, sijajnega organizatorja čeških delavskih množic, je cela vrsta borbe proti nasilju in za osamosvojitve češkoslovaškega naroda. Druga smer njegove borbe pa je bila za izboljšanje gmočnega položaja češkoslovaškega naroda.

Ko so 1897. leta češki socialnodemokratski poslanci pod vplivom nemških socialnih demokratov v dunajskem parlamentu nastopili proti češkemu državnemu pravu, se je češko delavstvo uprlo, na čelu jim pa je stal pošten Klofač. Organiziral je narodno socialistično stranko pod geslom «Enakopravnost narodov — enakopravnost v narodu» in strankin znak je bil pero in kladivo. Z borbami in ovirami na vseh

straneh je stranka rastla in je danes temelj češkoslovaškega naroda, s katero idejo se je dvignila na višino ev-

ropskega slovesa in vzgledne države.

Klofača ljubi češkoslovaški narod, kot je ljubilo Masaryka in ljubi dr. Beneša. Njegovi najožji somišljeniki pa ga naravnost obožujejo, ker je v vsakem pogledu vzor človeka.

V teh dneh, ko praznuje voditelj nam bratske organizacije 70-letnico svojega rojstva, je tudi dolžnost jugoslov. NSZ, da se spominjamo tega velikega moža in mu k njegovemu 70-letnemu jubileju in njegovemu velikemu delu prav iskreno čestitamo. Obljubljamo, da bomo delali po njegovih navodilih, da privedemo tudi jugoslovansko delovno ljudstvo do boljšega blagostanja.

Iskreno želimo in trdno upamo, da bo jesen življenja velikega državnika srečna in da bo z zadovoljstvom lahko gledal na sadove svojega življenjskega dela.

Tovariš Klofač ob Tvoji 70-letnici Ti kličemo na mnoga leta!

Zvestoba za zvestobo

Iskreno prijateljstvo, ki nas je že od nekdaj vezalo z brati Čehi, stopa te dni, ko preživlja češkoslovaška država najbolj tragične dogodke z vso silo poštenih in iskrenih simpatij na dan.

Kri ni voda in naj se zunanjepolitični dogodki razvijajo tako ali tako, bratske ljubezni ne omajajo.

Mi samo želimo, da bi Češkoslovaška, ki je s svojimi legionarskimi četami prelila potoke krvi za svoje osvobodjenje, izšla iz teh težkih in du-

šo morečih razmer, odgovarjajoče krvnim žrtvam, ki jih je doprinesla.

Še verujemo v pravico in samo v eno pravico, to je v pravico sporazuma.

V duhu spremljamo težek duševni boj bratov Čehoslovakov z željo, da bo modrost preteklosti premagala tegobe sedanosti za srečno bodočnost češkoslovaškega naroda.

Ko je brat v nesreči, smo dolžni izjavljati «zvestoba za zvestobo».

Demokracija in slovanska skupnost

Mi, kar nas je Slovencev, smo ničla proti veličini zemeljske oble, in da se govori o nas v inozemstvu, je to le zaradi naravnega bogastva in izjemno zaradi krasot naše zemlje. Govorice, da je ta zemlja že stara lastnina Germanov, so le času primerna izvirna gesla, ki jim ne verjame pač nihče.

Morda se ni že nekaj sto let vladjalo za ta križišča: za slovenske gore, njive in sadovnjake, za vinograde in les ter vse, kar je v osrčju tega dela naše države, kakor se vladja danes.

Mi samo mislimo, kaj bi bilo z nami, če bi bil naš milijon prepuščen samemu sebi. Toda mi nismo sami. Usoda je odločila, da se v velikih zgodovinskih dneh, pred katere nas postavlja tekoča zgodovina, ne kuje bodočnost narodov z 1:100 in še več, ampak so vmes neke nedoumne sile, ki to raz-

merje zravnavajo v korist šibkejšemu. Tu ne odloča številčnost, ne surova materialna sila, marveč nekaj, kar se ne da potisniti ne pod mero ne pod vago. Tu odloča duh, ideja: odloča in odloči le taka ideja, ki nosi prvine življenja, le taka ideja, ki proži jamstvo neoviranega, a vsestranskega razvoja posameznika, socialnim skupinam, narodom, človeštvu: kratko: danes bo odločila demokratična ideja.

Igra se za nas. Toda mi nismo sami. Imamo že svoj lastni krov, s krvjo in solzami izvojevano državo. In kdo je med nami, ki v potrebi ne bi branil naših mejnikov.

Nismo pa sami. Naše želje, naše misli in dan na dan bolj prečiščene težnje dobivajo vedno jačji odmev v slovanskem bratstvu in vzajemnosti. v slovanski veri v demokracijo kot edino jamstvo miru in nove zgodovine.

ustvarjeni pokreti bodo kmalu morali utihniti. Od sedaj naprej bodo govorili novi pokreti, ki so spoznali čas in bili gibki. Če bi bile «okostenele», ne bi bile na onem položaju, ki ga danes zavzemajo. Res čudovito so razumeli čas. Gotovo jim je v Kresni noči padlo praprotno seme v žep...

Mi stari borci, ki nismo razumeli časa in ki smo tako okosteneli hrbte-

nie, da se ne zamajajo pred vsakim novim vetričem, pa lepo močno pospravimo svojo šaro iz vseh treh organizacij in odjadrajmo. Ves trud je zaman. Premalo smo gibčni in «narodi zahtevajo svojih pokretov». Saj že sedaj pravi «Slovenski delavec» pod uvodnikom v 57. številki, da je ZZD edina slovenska narodna organizacija! Nas torej ni več.

r. k.

Za organizacijo kmetijskega stanu

Kmet živi v času, ki je zanj skoraj obupen. Kaj bo, ako bo šlo vse še tako naprej. Niti najboljši kmet ne bo mogel obdržati svojega posestva. Povsod se govori in svetuje, kako naj se kmetu pomaga, toda danes zaman čakajo na svojo pomoč. Toda vsako leto je slabše, njih pridelki so vedno manj vredni, a njih izdatki vedno večji.

Kmet ima tudi pravico zahtevati, da živi tako, kakor se za državljana naše države spodobi. Prej pa tega ne bo, dokler se sam ne bo zavzel za pravice, ki mu gredo, kakor vsem drugim stanovom. In če se hoče to doseči, je treba, da se združijo vsi tisti, ki pripadajo kmetškemu stanu in ki so enako prizadeti. Ne smejo več čakati in misliti, da bodo tudi brez njega lahko opravili, in tudi izgovore, da ni časa, bodo morali opustiti. Ako imajo drugi stanovi dovolj časa za svoje organizacije, zakaj bi si ga kmet ne vzel, kadar gre za skupno stvar. Vse mora prevzeti zavednost in stanovski ponos in vsak izmed njih mora vedeti, da se dá s skupnimi močmi marsikaj ali vse doseči. Ali je res potrebno, da si mora ravno kmet vso dobo svojega življenja od otroških let pa do starostne onemoglosti samo pritrgovati?

Drugi stanovi imajo danes svoje organizacije, v katerih zagovarjajo svoje pravice in se zanje borijo, samo kmet nima nikogar, ki bi se zanj briga in ga zastopal pred oblastmi. In ravno zato bi morali biti ljudje, ki dobro poznajo kmetске nadloge in imajo za kmeta tudi pravo srce.

Oni pa, ki kmeta prezirajo in se bojujejo, da bi se pokmetili, če z njim govorijo, jih pač ne morejo zastopati, ker jim gre samo za lasten žep, ne pa za upravičene zahteve kmeta.

**Naročajte, čitajte
„Novo pravdo“**

Solidarni človek

Kolikor glav, toliko misli, pravi pogovor.

Mišljenje in delo posameznika ni odvisno samo od njegove volje, vzgoje v družbi, temveč tudi od njegove narave. Zato najdemo v človeški zajednici, to je v praktičnem življenju različne vrste ljudi. Danes se bomo na kratko razgovorili o solidarnem članu človeške družbe.

Solidarni človek ni nikdar osebno pasiven, ali član neorganizirane množice. Njegova delavnost ni osebno sebičnega značaja. V ospredje nikdar ne stopa njegova oseba, ker noče, da bi se vse sukalo okoli njega zaradi njega. Solidarni človek je zelo socialno delaven; zato socialen. On je pozitiven delavec v družbi, a ne instinktivno, temveč zavestno. Družba ali organizacija mu je več kot njegova oseba; hoče se podrediti družbi. Vse svoje osebne interese zna spraviti v sklad z interesi družbe ali pa jih zaradi večje vrednosti podredi skupnosti. Solidarni človek je družbotvorni element. Njegova pozitivna delavnost gre celo tako daleč, da se podredi družbi tudi tedaj, kadar je sam prepričan, da družba nima docela prav in da bi morala storiti nekaj drugega. Solidarni človek ni nikdar načelni opozicionalec. On je vedno z družbo, z organizacijo in za organizacijo, čeprav se njemu osebno neka dejanja ne zdijo docela upravičena ter bi jih sam ne izvrševal, če bi to bilo samo od njega odvisno. Solidarni človek misli tako, kot je sklenila družba; njej se povsem podredi in družba more računati s takim članom.

Družba oziroma organizacija ima še eno veliko korist od solidarnega človeka, in sicer v tem, da ni podrejen solidarnega človeka pasivna, temveč premišljena. Kot solidarni član, katerekoli družbe ali organizacije se prej, predno se podredi družbi, osebno vpraša, je-li stvar ali predlog, ki ga stavi ta in ta, pameten, koristen, pravilen ali ne. On je tedaj tudi osebno aktiven, da se ne odloči za neko stvar kar na slepo, ali zato, ker drugi tako pravijo ali pišejo, nego se skuša prej dokopati do lastnega samostojnega stališča. Solidarni človek je tedaj samostojen in neodvisen, dasi se nam zdi, da je nesamostojen, ker se podreja družbi.

Za zgled navajam delavca, ki stavka s svojimi tovariši zaradi sklenjenega štrajka, čeprav vidi, da je ta način boja neuspešen.

Splošno čuti solidarni človek večjo vrednost družbe, kot jo ima poedinec; zato se ji samostojno in premišljeno podredi tudi tedaj, kadar bi imel od

tega kot poedinec škodo ali neprijetnosti. Pri solidarnem človeku ne prevladujejo socialne pravice, temveč bolj socialne dolžnosti. Kdor pa se zaveda socialnih dolžnosti do družbe, bo deležen tudi socialnih pravic. Kdor

zahteva kot pasiven član zajednice samo pravice, jih ne bo nikdar dosegel; kajti samo jemati in ničesar prispevati za skupnost, se pravi skupne dobrine na račun posameznikov zmanjševati namesto večati. Socialni človek pozna in čuti socialne žrtve, torej nekaj neugodnega, a se zaradi ugodnosti za celoto vendar odloči zanjo.

Večna borba za svobodo

Slovenski pisatelj razpravlja v «Ljubljanskem zvonu» o svobodi in pravi med drugim:

Odkar je svoboda postala politična pravica in se je prva roka iz množice stegnila po njej, je človeški sen o svobodi mučen in krvav, skriva se po mišjih luknjah zdaj pred bodalom, zdaj pred tiaro.

Redke so minute v zgodovini, ko je bilo človeštvo deležno širše ali tesnejše svobode, ponavadi jo je vohalo v mlakužah krvi. Kdo hrepeni po svobodi? Človeške množice, narodi, zatirane ljudske plasti? Dokler ni zavest človeškega dostojanstva v njih prebujena, se tudi hrepenenje po svobodi ne zgane, topo trpi in molči. Zato je tembolj grenka, včasih do smeš-

nosti obupna težnja vseh onih poedincev po svobodi, ki nosijo v svojem srcu ljudske bolesti in zavest sreče. Z zaničevanjem življenja se bore, ne za osebno blaginjo, le za svobodo zagledane in občutene resnice. Tudi iz ječe bi govorili, če bi jim bila beseda prepuščena. Ker je svoboda besede tesno zvezana tudi s sodbo, zatira družba svobodo misli in besede, odkar človek vlada nad človekom.

Ni važno vprašanje, ali izvira hrepenenje po svobodi iz strahu pred smrtjo, ali utesenjenosti v družbi, iz človeške usode se poraja in človeku je namenjeno kakor je iskreno in pripravljeno na poslednjo žrtev. Vladajočim je svoboda vedno odvisen pojem, zato se vnema borba na nož.

Želje slovenskega obrtnika

Slovenski obrtnik piše: Sem podeželski krojač. Dela imam precej, le ljudje ne plačajo. Nimajo denarja. Zato o zaslužku ne morem govoriti. Na deželi smo vsi obrtniki siromaki. Kakor s krojači je tudi s čevljarji. Vsi skupaj pa imamo visoke davke, da jih komaj zmoremo. Nihče ne čuti za nas, kako težko nam gre. Če ne more plačati, zarubijo stroj. Težko je tičati v koži obrtnika. Na deželi pa kdor ima svojo hišo in posestvo, se vsaj lahko bavi s kmetijstvom, ako pa si navezan samo

na delo svojih rok, si revež. Kmet bi dal, ako bi imel, tako pa si ni mogoče pomagati. Ako bi vsaj na davkarji hoteli razumeti naše težave pri izterjanju davkov. Prosim, da bi imeli na vseh mestih malo več uvidevnosti z našim slabim položajem! Vsem, ki nam bodo pomagali, bomo iz srca hvaležni...

Prav po otročje

Ni skoraj dneva, da bi naše slovensko vodilno časopisje ne prineslo točnih opisov te ali one prireditve. Zadnje čase pa se je tu začelo s svojevrstno prakso, kakršno bi zaman iskali v še tako zakotnih listih drugih narodov. Začeli so namreč, kjerkoli je kakšen nastop ali zborovanje nasprotnikov, šteti njihove vrste. Samo da je kje kak nastop ali zborovanje, že lete na prežo in štejejo: toliko četverstopov, toliko klobukov, toliko nog, toliko las na glavi, toliko zob v čeljustih. Naše vrste so imele toliko milijono-

nov las na glavi! A naše vrste pa so imele toliko zob v čeljustih! Štetje sem, štetje tja, drug drugemu očitjanja, laži itd. — naravnost otročje vse skupaj. Človek že ne more razumeti, ali izdajajo in pišejo časopise resni ljudje ali se le otroci igrajo. Časopisne polemike se pa potem vrše mesece in mesece, namesto da bi se vse to črnilo porabilo rajši za seznanjanje socialnega položaja našega delavca in se gledalo, da bi se delavcu rajši primaknilo s kako številko...

Denar

Marsikdo čita katerikoli o tem ali onem denarju in bi rad vedel, koliko je to vredno v našem denarju, pa ne ve, koliko dinarjev je to v našem. Zato bomo gotovo našim čitateljem ustregli, ako bomo našli vrednost denarja, in sicer vrednost, ki je veljala za mesec avgust.

1 napoleon 298,50 din, 1 zlata turška lira 359,50 din, 1 angleški funt šterling 238 din, 1 ameriški dolar 43,50 din, 1 nemška marka 15 din, 1 poljski zlot 8,20 din, 1 belga 7,40 din, 1 madžarska penga 8,60 din, 1 braziljski milrajs 2,60 din, 1 urugvajski pezoz 15 din, 1 palestinski funt 237 din, 1 turška papirnata lira 34,50 din, 1 albanski frank 14,10 din, 1 francoski frank 1,33 din, 1 švicarski frank 10 din, 1 italijanska lira 2,27 din, 1 holandski goldinar 24 din, 100 bolgarskih levov 44,50 din, 100 romunskih lejev 32,40 din, 1 danska krona 9,96 din, 1 švedska krona 11,10 din, 100 španskih pezoz 250 din, 100 grških drahem 39 din, 100 češkoslovaških kron 151 din, 100 finskih mark 95 din, 100 letonskih latov 810 din, 100 perzijskih rijalov 100 din.

Primerjaj!

»Edinost« poroča o češkoslovaškem in jugoslovanskem šolstvu:

Jugoslavija	ČSR
osnovnih šol	8.459 17.923
učencev osnov. šol	1.317.407 2.783.153
meščanskih šol	206 1.911
učencev mešč. šol	33.977 614.726
srednjih šol	170 298
učencev srednjih šol	88.639 121.962
učiteljskih	37 62
učencev učiteljskih	5.553 16.026

Da bi naša prosvetna šolska raven dosegla višino ČSR, bi morali zgraditi približno še 8000 novih šol in zaposliti še okrog 30.000 učiteljskih moči.

Naša miroljubnost ni naša slabost...

Bratje iz ČSR govore:

Naj se nihče ne vara, naša miroljubnost ni naša slabost. Naša vlada je trdna in močna, ker je trden in močen ves narod. Vlada pa je preudarna, ker uporablja vsa miroljubna sredstva. Če pa je določeno, da bo knjiga zgodovine zapisala, da smo se znova morali boriti za svobodo in pravico, potem bo tam zapisano, da je bil ves narod ena sama složna armada. Prepričani smo, da naše države ni mogoče premagati, pa kljub temu vsi želimo mir. Zakaj kdor želi mir, ta bo našel večno življenje.

Demokracija je utemeljena kot politično uresničevanje ljubezni do bližnjega.

T.G. Masaryk.

Karel Nový:

ŽIVETI HOČEMO

(Roman.)

«Da, ko bi bil šofer! Ali se ti ne zdi, da bi se mogel iti učiti?»
«To stane veliko denarja.»
«Saj imava še dve sto petdeset kron! Več najbrže ne bi stalo.»
«Pusti to. Jaz bi hitro koga povozil, dobro vem.»
«Veš, kaj je najhujše? Saj to sem sama doživela tukaj. Če človek neha verovati v sebe, ti ne smeš nehati!»

Magdalena je končavala krilo za gospo Berkovo. Jože se je vrnil domov in dejal:

«Ali si tisto s stanovanjem mislila resno? Našel sem jih nekaj praznih, toda dragi so, sakramensko dragi. Vsako pride na pol tretji tisoč.»

«Pa počakajva, saj je čas. Če boš kaj našel, ne bova več odlašala, a takole, ko sem sama, se vendarle bojim.»

In na jasnem obzorju je načrt obledel in se zdel celo nespameten.

«Da. Prav imaš», je rekel Jože.

«Počakajva še malo, da si pridobim novih poznanstev. Tačas pa sem navezana na Ditrichovko. In veš, Jože, da ji dajem procenete od naročil? Tega ti nisem niti povedala. Nič ne de. Sicer pa si jih zasluži.»

Prišel je Venoušek. Nekaj je mencial in postrani opazoval Magdaleno in zopet odšel. Ni še dobro pustil kljuke, je že prišel nekdo drugi in ko je Jože odprl kuhinjska vrata, je zaslišal znani šoferjev glas:

«Tak sem vaju le našel, no! Verjamem,» je govoril, ko se je hrupno privaril v izbico, «to je idila,

zato mu ne diši delo, ko ima ženo, ki se v življenju spozna! Ah, šivate, gospodična! Kaj pa tako lepega delate?»

«Krilo, gospod šofer. Kar sedite.»

«Ne utegnem sesti,» je dejal, «takoj pojdem naprej. Zapeljal sem v ta kot in sem rekel, bogve, ali ste še tukaj doma! Ali vam je Tomeš pravil, ne? Nekaj bi bilo zanj, pa je prišel prepozno. Menda je že tako ustvarjen, zmerom pride prepozno. Samo k vam je prišel prezgodaj.»

Nista mu vedela kaj reči na to. Šoferju pa se ni mudilo. Sedel je zraven Magdalene in kadil viržinko; njegov usnjeni plašč je smrdel po bencinu. Na gladko obritem obrazu se je poznalo dobro življenje in kakor da je še pridobil nasproti Jožetu, ki je nekaj motovilil tam okrog.

«Pustite Jožeta,» je rekla končno Magdalena. «Kaj vam je storil? Da ne dela? To boli samo njega in nobenega drugega. In kaj nam prav res hočete? Če bi mi dobili kaj šivanja, to bi bila druga!»

«No, no, gospodična, kar tako nisem prišel k vam, nič ne skrbite. Da boste vedeli, da mislim na vas, prav za prav na Jožeta, da vas ne razžalim. Hudiča, ali ga nisem poslal h garažam naše firme, da naj se sklicuje name? A on gre tja in se ne sklicuje. Zato sem mu prišel povedati, da je tisti nočni čuvaj zanj, ker je oni človek, ki so ga vzeli, star žganjar in bo v soboto frčal. Seveda, znati je treba! Mu jo bom že kako zagodel. No, kaj pravite na to? In vi ste mi že malone vrata pokazali.»

«Potem ste pa že dober človek,» je rekla Magdalena.

«Vedno dober, zapomnite si. In zdaj: ali imate rum? Mi skuhaite čaj? Se mi je pocedilo po čaju.»

«Niti ruma, niti čaja,» je rekla Magdalena. «Ampak prinesem vam pivo.»

«Vi? Kaj še! Zakaj pa imamo Jožeta? Jože, tu je denar!»

«Ne, ti ne boš hodil! Jaz skočim, takoj bom nazaj!»

Toda Jože je vzel iz šoferjeve dlani za liter piva in stekel.

«Kako ravname z njim!» je rekla Magdalena šoferju.

«Kako? Smešna ženska! Kaj neki vidite na njem? In to sem vam prišel povedati: Jaz mu zavrtno pri-skrbim delo, zato ker vi tako hočete, razumete, da bi se, revica, po nepotrebnem ne pregnala. Toda svetoval bi vam, da ga potem zapustite. Res je dober človek, pa danes to malo pomeni. Takih dobrih ljudi se potepa nič koliko! Danes je glavno, da si zna človek služiti denarce. Ali še niste spoznali tega? Kam ste dali oči, ženska? Odkrito vam svetujem, pustite ga! V slepi ulici ste, tu ne pridete nikamor! Poiščem mu delo in vi se poberete od njega. Poskrbel bom, da se vam bo dobro godilo in da vam ne bo treba nič delati. Kaj naj vam povem! Zaslužim dovolj, živeli boste brez skrbi, gospodična. Glejte, nič se ne bom spotikal ob tem, da ste spali z njim.»

Magdaleni se je pri takih besedah kar vrtilo v glavi.

«To ni mogoče!» je tiho spregovorila in zmajevala z glavo. «Ne, ne!»

«Žal vam bo!»

«Rada imam njega, ne pa vas!»

«Nemara si premislite. Če si premislite, veste, pridite k firmi Nadvornik, tam vam povedo, kje sem in kdaj bi mogli z menoj govoriti. Mislim, da boste prišli.»

«Nikar se ne trudite, ne bom prišla. Nisem lahka ženska, gospod Kalina!»

«No, saj zato vam ponujam...»

Jože se je vračal. Hodil je naglo kakor pijanec, ki se hoče bojevati.

(Dalje prihodnjič.)

Zunanje politične vesti

-k Češkoslovaška je v sudetskem vprašanju segla po skrajnih sredstvih. Proglasila je obsedno stanje, ker ima v rokah dokaze, da so sudetski Nemci hoteli pod vodstvom Henleina izvršiti državni prevrat, kot smo to že svoječasno čitateljem sporočili.

Medtem pa se je odločil angleški ministrski predsednik za poset pri Hitlerju, ki se je završil zelo naglo. Angleška vlada je nato sklicala sejo, na katero je povabila francoskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra.

Seja je trajala zelo dolgo, ki je končno izvenela v sklep, da se sudetskimi Nemcem ne dovoli plebiscit, ker bi bil potek predolgočasen, marveč se je sklenilo, da angleška in francoska vlada pristane na to, da se sudetsko nemško ozemlje priključi oziroma odstopi Nemčiji.

Češkoslovaška vlada sedaj proučuje angleške predloge, da li pristane na odstopitev ali ne. Seveda se izvršuje stalen pritisk tako Anglije kakor Francije, da bi češkoslovaška vlada sprejela sklepe iz Londona, za kar bi dobila edino odškodnino, da bi velesile prevzele jamstvo nedotakljivosti češkoslovaške zemlje, v kolikor bi je ostalo.

Tragičen dogodek, ki je presenetil vso Evropo, je označil pariški poslanik pariškim novinarjem s solzami v očeh: «Moja država je bila obsojena, ne da bi bila zaslišana», ali bolje rečeno: «Češkoslovaška naj plača račun velesil.»

Kaj bo v resnici storila češkoslovaška vlada, je težko reči. Vsekakor pa bo v dveh dneh padel končen sklep, da ali ne, kar pomeni mir ali vojno.

Nemčija, Hitlerju je v zadnjih štirih letih uspelo, da je ukinil reparacije, da je organiziral obvezno vojaško službo, da je zasedel Porurje, da je priključil k Rajhu Avstrijo, vse to s pasivnim pristankom velesil, čeprav mirovna pogodba v Versaillesu drugače določa.

Ali se je potem čuditi, da je sedaj dobil še sudetsko nemško ozemlje, torej na mah več kot je zahteval.

Eno je gotovo, da če bo češkoslovaška vlada pristala na predloge velesil, se bo sicer ohranil mir za par mesecev.

Stopile bodo v ospredje še nove nemške zahteve po kolonijah, priključitev Gdanskega ozemlja k Rajhu in morda še ukinitev poljskega koridorja h Gdinji.

Radovedni smo, katera mala država bo pri teh vprašanjih plačala račun velesil, ker bo tudi takrat visela Evropa med mirom in vojno.

Ker se napoveduje ponoven obisk Chamberlaina pri Hitlerju, je javnost prepričana, da se bo tikel razgovor tudi za rešitev ostalih vprašanj, ki smo jih tu že navedli in morda onih, ki so znana samo zunanjepolitičnim faktorjem.

Španska državljanska vojna se nadaljuje in ni izgleda, da se bo tako hitro končala.

Francova ofenziva ob Ebru, kakor poročajo listi, se je ponesrečila.

Kitajsko-japonska vojna je zaradi evropskih političnih dogodkov zapadla skoro v nezanimanje.

Japoncem se pač še ni posrečilo streti kitajskega odpora, s tem je pa vse povedano.

Preseneča pa vest, da so sovjetske čete oziroma konjenica prekoračile mandžursko mejo, ter tako načele nov obmejen spor med Rusijo in Japonsko.

Ako resumiramo dosedanje zunanjepolitične dogodke zadnjega tedna, vidimo, da se na vseh straneh trudi, da se ohrani mir v Evropi, da pa morajo in bodo mogle doprinese materialne žrtve za mir le male države. Dosedanji potek dogodkov nas je razočaral in nam to naziranje tudi potrdil. Enkrat eden, drugič bo pa drugi na vrsti.

Resolucija

sprejeta na jubilejnim delegatskem zboru dne 3. septembra v Ljubljani

Delegatski zbor smatra za potrebno, da tudi k važnejšim vprašanjem našega socialnega, gospodarskega in političnega življenja izreče svoje mnenje. Po poročilih funkcionarjev NSZ osvaja delegatski zbor sledečo resolucijo:

I.

Narodno delavstvo hoče biti organizirano v svobodni samostojni strokovni organizaciji. Prizna in spoštuje pa vsedelavsko solidarnost, toda pri spoštovanju in uvaževanju ideoloških osnov našega pokreta.

Narodno delavstvo pa mora ponovno izreči svoje prepričanje, da je NSZ nujno potreben činitelj pri prizadevanjih za našo notranjepolitično konsolidacijo in pri reševanju vprašanj, ki imajo namen dvigati socialno-gospodarski standard naroda in države. Brez narodno zavednega in državi brezpogojno udanega delavstva državna stavba ni položena na trajne in trdne temelje. Čim močnejši bo pokret narodnega delavstva, tem hitrejši bodo koraki na poti k socialno pravični ureditvi vprašanj, ki so za obstoj države življenjske važnosti.

II.

Naš pokret mora sloneti samo na demokratičnih načelih. Čim bolj podčrtavamo nacionalne in socialne težnje, tem bolj se moramo zavedati, da bo tem težnjam moglo biti zadoščeno edino in samo z izrazito demokratičnimi metodami vsega našega narodnega in državnega življenja. Po nujni posledici svojega programa moramo biti odločni nasprotniki vsake diktature, ki nikdar ne more biti ljudska in socialno pravična. Zavračamo fašizem, hitlerizem in komunizem. Vsi ti politični sistemi so našemu narodu, zlasti delavcu, tuji.

III.

Delavski strokovni pokret mora biti svoboden in ne sme biti oviran od prav nikogar, najmanj pa od delodajalcev, ostalih strokovnih organizacij in neutemeljenih uredb in predpisov. Za strokovni pokret je potrebna najširša svoboda govora in zborovanj. Kakor za strokovni pokret tako zahtevamo tudi najširšo svobodo in neodvisnost na vse strani, tako moramo v lastnem strokovnem pokretu poznati samo disciplinirano svobodo posameznika in posameznikov, ki morajo vedno splošne koristi našega pokreta nadrediti osebnim in krajevnim potrebam ali željam. Naš pokret bo močan samo v slovnosti članstva, ki cení bratstvo in tovarištvo in ima v sebi samo one moralne kvalitete, ki človeka preoblikujejo, da pri njem ne vlada strah, temveč mirna pamet in plemenito srce.

IV.

Državno in narodno edinstvo ima za nas v glavnem socialno in gospodarsko vrednost. V tem edinstvu vidimo jamstvo za vsesplošni napredek v državi in pravično zaščito nas slovenskih delavcev, ki moremo samo kot enakovredni in enakopravni državljani zahtevati popolno zaščito posebnih slovenskih socialnih in gospodarskih potreb. Kot delavski strokovni pokret moramo odločno obsojati politične strasti, ker vidimo, da te strasti postavljajo v ozadje nujne gospodarske in socialne zadeve in stalno kale vodo, v kateri brezskrbno ribarijo sovražniki vsega naroda in delavstva.

Samo na osnovi načela državnega in narodnega edinstva smo pravno in moralno upravičeni, da zahtevamo od državne oblasti koristno upoštevanje posebnih gospodarskih in socialnih prilik Slovenije, ki mora dati svojim ljudem zaslužek doma. Avtarkija pokrajini v državi bi pomenila za Slovenijo gospodarsko in socialno smrt.

V.

Odločno odklanjamo razredno borbo in smo zagovorniki vsenarodne skupnosti. Zato upravičeno računamo na pomoč naroda v boju za naše socialne pravice. Narod nam mora priznati pravico do stavke in pri tem one metode stavke, ki jamčijo uspeh in

niso v nasprotju s socialnim pojmovanjem osebne lastnine.

VI.

Priznati moramo, da je državna socialna politična zakonodaja nepopolna, zato je nujno potrebna novelizacija obstoječe socialne zakonodaje in izdaja novih socialnih zakonov.

Neobhodno potrebno je, da se skrajša 48-urik, da se novelizira zakon o minimalnih mezdah, ki ne ustreza današnjim potrebam, da se uveljavi široka zaščita obratnih zaupnikov, ki je sedaj v veljavi le na papirju; razširi naj se tudi delokrog teh zaupnikov.

V vseh panogah naj se najstrožje izvajajo predpisi zakona o zaščiti delavcev, ki se na vse mogoče načine igravajo. Zato je potrebno, da se ojači služba državnih inspekcij dela, katerim je dati možnost večje gibčnosti. Poleg tega naj se postavijo pri središčih načelstvih, v katerih območjih je razvita industrija, socialno-politični referati. Socialno zavarovanje, zlasti starostno zavarovanje ne nudi pogojev za življenje, zato je neobhodno potrebno, da se to preuredi in prilagodi življenjskim potrebam.

Domačo delovno moč je treba popolnoma zaščititi. Zaposlene inozemce naj se čim bolj obdavči v korist brezposelnega fonda. V splošnem pa naj se jim po možnosti odvzame delo. Ukinemo naj se tudi zaposlitveno dovoljenje vsem onim inozemcem, ki so pri nas zaposleni več ko 5 let.

Prepove naj se zasedanje privatnih služb po onih upokojevcih, ki prejemajo pokojnino, ki odgovarja eksistenčnemu minimumu.

Brezposelnost se bo omilila le na ta način, da se bo delavoljnemu ljudstvu preskrbelo delo, bodisi z velikimi državnimi in samoupravnimi javnimi deli, bodisi s kreditom, ki bi se iz raznih socialnih fondov dali na razpolago solidni industriji pod pogojem, da zaposli za gotovo dobo še primerno število delavcev poleg onih, ki so v dotičnem podjetju že zaposleni. Mezde in drugi delovni pogoji pri javnih delih morajo ustrezati življenjskim potrebam in splošnemu gospodarskemu položaju redno zaposlenega delavstva.

Neobhodno je potrebno, da mero-dajni činitelji posvetijo vso skrb vprašanju: kam z našo doraščajočo mladino?

Ministrstvo naj izda uredbo, s katero naj se uvedejo plačani dopusti za delavstvo.

Potrebno je tudi, da se zniža doba starostnega zavarovanja, kar je zaradi težkega in naporenega dela nujno potrebno. Osnova pokojninskih premij naj se zviša.

Z eno besedo: socialno politična zakonodaja le počasi napreduje, pogosto so socialni zakoni v škodo delavstva, zato morajo pridobiti delavske zbornice na svoji avtoriteti, da bodo mogle pri socialni zakonodaji uspešneje sodelovati.

VII.

Z ozirom na nove svetovne nazorne ideologije in nacionalna gibanja v svetu je postalo vprašanje nacionalne orientacije delavskih mas bitno važno za usodo slovenske bodočnosti. Ugotavljamo, da je v zvezi s tem nastala nevarnost, da naš delavec podleže agitaciji, ki pod plaščem oboževanja tujih socialnih gesel širi tujo miselnost, ki more zmanjševati narodno samozavest slovenskega delavca.

Smatramo, da je potrebno, da z lastnim socialnim delom in zakonodajo jačamo socialni položaj našega delavca.

Ugotavljamo obenem, da se slovenska javnost premalo interesira za usodo nacionalnega delavca in da je skrajni čas, da vsa javnost neizprosno zatre vsako omalovaževanje slovenskega delavca v nacionalnem oziru, bodisi v tovarni, bodisi drugod, smatrajoč vsako storjeno krivico, bodisi od tujega ali našega delodajalca kot nacionalno krivico ali greh.

VIII.

NSZ bo vedno pazljivo zasledovala ves razvoj in socialne potrebe malega človeka ter uporabljala vsa sredstva, da se zaščiti njegovi interesi in da se mu s pomočjo novih dobrih socialnih zakonov uredi znošnejši in za človeka sposobnejše življenje. Narodna strokovna zveza bo tudi v bodoče ostala članica Slovanske strokovne zajednice ter bo z vsemi silami delala na tem, da se čim prej ustvari mogočna slovanska delavska fronta.

Anketa mizarske stroke

V četrtek, 15. t. m. se je vršila na banovini v Ljubljani anketa mizarske stroke, katero je sklicala kr. banska uprava na pobudo strokovnih organizacij. Delojemalci so bili zastopani po Delavski zbornici in vseh štirih strokovnih organizacijah, delodajalce pa je zastopalo TOI in Zveza obrtnikov. Predsedoval pa je inspektor dela g. ing. Baraga.

Po poslanem referatu g. Stanka so se pričeli razgovori, katerih plod je sledeči sklep:

Sklep ankete v položaju delavstva v mizarski stroki, ki se je vršila 15. septembra 1938 na kr. banski upravi.

Predstavniki delodajalcev in delojemalcev mizarske stroke, zbrani na anketi dne 15. septembra 1938 izjavljajo, da so v načelu za okvirno ureditev delovnih pogojev za mizarsko stroko v dravski banovini ter nalagajo predstavnikom zbornice TOI, Zveze industrijcev in Delavske zbornice, da podajo o poteku svojim forumom izrpen referat ter pozovejo zlasti ona združenja, ki na anketi niso zastopana ali svoje načelne izjave še niso podala, da podajo do 15. oktobra 1938 izjavo, ako se strinjajo z gornjim sklepom ankete.

V primeru, da večina prizadetih združenj oziroma članstva pristane na navedeni načelni sklep, se osnuje paritetni odbor po predlogih delodajalskih in delojemalskih predstavnikov. Odbor naj bo sestavljen paritetno, in sicer iz po 4 članov delodajalcev in 4 članov delojemalcev in po 1 predstavnika ZTOI, Zveze industrijcev in Delavske zbornice. Odbor se sestavlja pod predsedstvom predstavnika kr. banske uprave.

Odbor bo zbrano gradivo o dejanskem stanju o mizarski stroki preštudiral ter sestavil konkreten predlog. Izdelani predlog se dostavi vsem združenjem v izjavo. Na podlagi izjav odnosno stavljenih protipredlogov se izvrši definitivna redakcija. Tako redigirano besedilo naj služi združenjem in delavskim organizacijam kot osnova za sklenitev kolektivnih pogodb.

Ako ne bi prišlo v odboru do konca 1. 1938. do sporazuma, si pridrži vsaka stranka proste roke, da se posluži ali ne posluži odredb o minimalnih mezdah.

Veličastna proslava naše misli v Slovenjgradcu

Naša mlada, a vrla podružnica v Slovenjgradcu je priredila v nedeljo 18. t. m. proslavo 20letnice obstoja Jugoslavije in 50letnice ustanovitve NSZ. Proslava se je vršila v kinodvorani hotela Goll, ki je bila za to priliko izredno okusno dekorirana. Na pročelju dvorane je stala kraljeva slika, bogato okrašena s cvetjem in narodnimi trobojkami, dvorana sama pa je dihala v svežem cvetju in zelenju.

Ob 10. uri je mestna godba otvorila proslavo z narodno himno, katero so mnogoštevilni obiskovalci, ki so napolnili dvorano, poslušali stoje in klicali kralju in državi. Proslavo samo je otvoril agilni podružnični predsednik tov. Bogdan Pušenjak, ki je pozdravil navzoče, med njimi sreskega podnačelnika, zastopnika Sokola brata Ivana Serajnika, zastopnika CMD g. Miloša Grmovška, g. Vinka Canjkota za Koroško kolesarsko župo in SK «Mislinje», g. Verčnika za Obrtno društvo, g. Druškoviča za Legijo koroških borcev, okrožnega tajnika tov. Kravosa, zastopnico jeseniške podruž-

nice tov. Francko Hafnerjevo, zastopnika mežiške podružnice tov. Mlakarja s tovariši in zastopnika Črne tov. Cesarja. Po pozdravu gostov je tov. Bogdan Pušenjak imel krasno zasnovan govor pod naslovom: «20 let Jugoslavije in delavstvo.» V svojem govoru je podal tov. Pušenjak verno sliko zgodovinskih dogodkov osvobodjenja našega naroda in prikazal potem ogromno socialno delo, ki se je izvedlo v prid delavstva v zadnjih dvajsetih letih. V svojih izjavah se je tov. Pušenjak dotaknil tudi vseh perečih delavskih vprašanj in konstatiral, da se delavstvo vse premalo zanima za samega sebe in prepušča svojo usodo največkrat drugim, kar mu je v škodo. Ob koncu govora je pozval delavstvo, naj se z zaupanjem oklene pokreta narodnega delavstva, ker le v njem sta spas in napredek delavstva Jugoslavije. Viharno odobravanje je pokazalo, da je govoril tov. Pušenjak vsem od srca.

Kot drugi govornik je nastopil tov. Vladimir Kravos, ki je podal sliko ustanovitve NSZ in njenega tridesetletnega delovanja. Dotaknil se je vseh borb našega delavstva v predvojni in povojni dobi ter odgovoril na vprašanje, ki ga mnogi stavijo še danes, ali je nacionalna strokovna organizacija v svobodni državi še potrebna. Na to je dal odgovor s tem, da je navajal škandalozne razmere, ki vladajo še dandanes v tovarnah, ki so v rokah inozemcev in kjer so naši delavci tretirani kot tujci, da si na domačih tleh. Tov. Kravos je v lepih besedah orisal program našega pokreta in pokazal tudi na uspehe tega pokreta. Delavstvu je jasno predložil nujnost samoobrambe s tem, da se strne v vrste NSZ in tako strnjeno nadaljuje borbo za socialno osvoboditev delovnega naroda v Jugoslaviji. Tudi ta govor so zborovalci nagradili z navdušenim odobravanjem. Po govoru tov. Kravosa je mestna godba odigrala

koncertni komad, nakar je nastopila burno pozdravljena zastopnica ženstva v naših vrstah, agilna in požrtvovalna odbornica jeseniške podružnice tov. Francka Hafnerjeva, ki je v globoko zasnovanem govoru prikazala sodelovanje delavk v strokovnem pokretu in posebno še v našem pokretu. Kot primer je navajala tesno sodelovanje delavk z delavci na Jesenicah, kjer so si delavke znale priboriti zavijanja vredno pozicijo, kar se vidi tudi v tem, da so v vsem enakopravne z delavci. Delavke je pozvala z vso srčnostjo k sodelovanju v naših vrstah, kjer naj ojača borbo delavcev, kar bo njim samo v veliko korist. Še niso bile izgovorjene zadnje besede tov. Hafnerjeve, s katerimi je pozdravila slovenjograjsko delavstvo s strani jeseniških tovarišev, ko je vsa dvorana navdušeno ploskala in pozdravila mlado govornico, ki je vsem polagala na srce skrb za naše delavstvo.

Po govoru tov. Hafnerjeve je v imenu mežiške podružnice iskreno čestital slovenjograjski podružnici k njeni proslavi tov. Miloš Mlakar, nakar je tov. Pušenjak zaključil veličastno in krasno uspešno manifestacijo naše misli v Slovenjgradu.

Za tem sta bila prikazana dva kratka poučna filma o lepota naše zemlje, kar je slovesnost še povzdignilo. Mestna godba pa je zaključila proslavo s himno «Hej Slovani».

Zvečer se je vršil v vseh prostorih Narodnega doma prigrizec in domači družabni večer, ki je potekel v najprijetnejši domačnosti.

Veličastna proslava naše misli v Slovenjgradu je znova pokazala, da je naša misel pri našem delavstvu globoko vkoreninjena in da gre zato naša pot samo navzgor. Agilni slovenjograjski podružnici, njenemu predsedniku in odboru, pa moramo iskreno čestitati k tej nadvse uspeli proslavi. Le tako naprej, uspehi ne izostanejo!

Iz naših delavskih krajev

Maribor

Vijolinski pouk dobijo otroci naših članov po prav zmerni ceni. Pouk se vrši dvakrat tedensko v prostorih NSZ, Sodna ulica 9-III. Prijave sprejema tajništvo ob uradnih urah.

Vijolinska šola naše mladine v Mariboru. Prosvetni odsek je sklenil otvoriti za našo delavsko mladino vijolinsko šolo, v kateri bo poučeval priznani glasbeni učitelj tov. Zmago Smonig. Pouk se bo vršil dvakrat tedensko po dve uri. Ukovina in vpisnina minimalni. Naše članstvo opozarjamo na to ugodnost in prosimo, naj prijavi svojo deco v našem tajništvu.

Dramatični odsek podružnice v Mariboru prične že v drugi polovici septembra svoje delo. Moških članov ima odsek že zadostno število, prosi pa še nekaj članic, da se prijavi. Prijave sprejema tajništvo. Dramatični odsek bo priredil za svoje člane tudi govorniško šolo. Članice, ki se žele posvetiti dramatiki, naj se takoj prijavijo.

Raport. Pri nekaterih mariborskih tovarnah je vpeljan tudi tako imenovani vojaški «raport». To se pravi, da mora mojster poslati delavca ali delavko k inženirju na raport, če kaj ni v redu. Mi ne bi imeli proti takim raportom, če so upravičeni, prav nič. Zavedamo se, da red mora biti in da se tudi škoda ne sme delati. Smo pa proti takim vrstam raportov, ki jih želi tovarna sama, kakor nam dokazuje ukaz vodstva neke mariborske tovarne, ki se glasi: «Da bi se izboljšala produkcija in snažno delo, mora vsak mojster vsak dan poslati vsaj eno delavko na raport. To velja zlasti za ponočno delo, drugače bo raportiran mojster.» In zdaj hočeš-nočeš, mora poiskati mojster vsak dan vsaj po eno žrtev in jo poslati na raport, da se sam izogne tej neprijetnosti. Morda bi se dala produkcija in snažno delo doseči tudi na kak drug bolj primeren način in ne z raportiranjem, ki ni delavstvu baš simpatično. Mi smo mnenja, da najde tudi dobra beseda dobro mesto in naj bi taka podjetja z dobro besedo vplivala na delavstvo, da izboljša produkcijo.

Žiri

V soboto, dne 17. t.m. se je na občini v Žireh vršilo drugo in zadnje poravnalno postopanje, ki se je pa na žalost končalo brezuspešno, to pa prav zaradi premale uvidevnosti delodajalcev. Delodajalci so popustili edino v tem, da so pustili kategorije in pristali na 5% povišek, kar pa zastopniki delojemalcev nikakor niso mogli sprejeti in zato se je dopoldanska razprava prekinila in se je nadaljevala popoldne. Med tem časom pa so zastopniki delojemalcev poizkusili še to, da so se sestali z delodajalci in jim povedali, kako je resen položaj in da naj bodo vendar tako uvidevni ter pristanejo vsaj na 10%, s čemer bi skušali prebivalstvo zadovoljiti, četudi oni vztrajajo na 15%, toda to posvetovanje ni bilo uspešno in videti je, da so delodajalci res nerazumni in so zaradi 1 dinarja pri paru čevljev raje prepustili vse negotovosti in so ustvarili s tem položaj, ki je nevaren za obe strani in lahko trdimo, da še bolj za delodajalce kot za delojemalce.

Popoldne se je nadaljevalo prekinjeno drugo poravnalno postopanje, ki se je pa končalo negativno. Sedaj ima delavstvo proste roke. Iz vsega je videti, da je bilo na strani delojemalcev veliko razumevanja in so ti popustili od svojih prvotnih zahtev za tri petine, dočim so ostali delodajalci trdi in s tem pokazali, da nimajo prav nikakega razumevanja za sotrpina-delavca, od katerega so prav za prav odvisni in s katerim bi morali živeti v slogi in prijateljstvu, kar edino bi bilo v prosep obeh faktorjev pri tej obrti. Videti pa je, da med delodajalci ni enotnega naziranja in da so nekateri, ki vedo, da je situacija, v katero so zašli nepravilna in da bi bilo treba na vsak način delavcem ugoditi, saj njihove zadnje zahteve res niso take, da bi jih delodajalci ne zmogli. Zato bi bilo pametno, da ti, ki so toliko uvidevni, preprečijo eventualno katastrofo.

Zvečer so na seji zastopnikov delojemalcev vsi odločno odklonili delojemalski predlog po 5% povišku, to

pa z razloga, ker so vedeli, da delavstvo s tem ne bo zadovoljno. To se je tudi res pokazalo na skupnem sestanku. Videti pa je, da je delavstvo enotno in da so njihove zahteve minimalne, preko katerih ne morejo. Predočene so jim bile vse težkoče nadaljnje borbe, toda delavci se ne strašijo prav ničesar in sklep, ki so ga napravili, je bil storjen s preudarkom.

Videli bomo, kaj nam prinese bodočnost.

Stražišče

Podružnica Narodne Strokovne zveze Stražišče

priredi v nedeljo 25. septembra 1958 ob 17. uri svojo tradicionalno

VINSKO TRGATEV

v vseh prostorih Sokolskega doma.

*že čriček prepeva,
k' ne more več spat,
trgatev peleva,
le pojdm'o ga brat!*

Vstopnina 3 din. — Ples prost.

Cisti dobiček je namenjen brezposelnim članom.

Zdravo!

Odbor.

Mežica

Naša podružnica je priredila na 8. septembra pešizlet v Sv. Danijel. Izleta se je udeležilo prav lepo število tovarišev, da smo skupno pohiteli v naš lepi vedno solnčni Sv. Danijel. Naše duše in srca so se sprostila od vsakdanjih težav, tu smo pozabili, da je življenje težko vezano le z delom in večno skrbjo: bo li jutri še kruh! Prijetno smo kramljali in se povsesili v tem prijaznem solnčnem delu naše najlepše okolice. Tu še živi zdrav kmet svoje lepo tradicionalno kmečko življenje. Tu so še stare navade slovan-ske gostoljubnosti. Njih domovi so skrbno pospravljeni, posestva vzorno obdelana. V tem romantičnem kraju smo brezskrbno uživali to večno lepoto narave, daleč proč od strojev in vsakdanjosti. Povsod, kamor se ozre oko, sama lepota narave — mir — in tišina — a v naših srcih prešernost in veselje. Naši mlajši pojejo in vriskajo in tudi mi smo zopet mladi in veseli kakor otroci. Škoda le, da čas prehitro mineva, nismo se mogli ločiti od tako lepega nepozabnega Sv. Danijela. Vračali smo se nasmejani, nasmukani svežih moči, da bomo prijeli z novimi močmi za trdo delo globoko pod zemljo! Takšne izlete si še želimo in pozivamo vse one zaspance, ki so ostali neopravičeno doma, da se nam drugič pridružijo in spoznajo pravo tovarništvo. Nam vsem pa bo ostal izlet v najlepšem spominu.

„Grafolog“ Nove Pravde

Napiši s črnilom najmanj 15 vrstic na nečrtanem papirju in naš tovariš grafolog ti bo odgovoril glede tvojega značaja v tej rubriki. Pristavi še spol in starost. Poslužiš se tudi lahko šifre. Vse dopise je nasloviti na podružnico NSZ Jesenice pod šifro: «Grafolog».

«1. oktober»: Preveč občutljivi ste, in sicer tako, da ste še sebi velikokrat

v napotje. Vaša mehka in sanjava duša me spominja na žensko. Tujim vplivom ste lahko dostopni. Vaš nastop v družbi je simpatičen in ljudomil. V svojem poklicu ste vztrajni, k čemur vas izpodbuja zlasti vaše stremljenje, da se povzpnete kvišku. Svetujem pa vam, da svoj preživahni in ognjeviti temperament bolj brzdate. Saj bridkih izkušenj v svojem življenju ste imeli baš zaradi tega, že dovolj. Mar ni res? Zato pa, le previdnost je mati modrosti, za nemirno in bolno srce pa so — mrzli obkladki. Me razumete? Želim vam hladno kri, in — pozdravljeni!

«Ruža»: Vi ste čustvena ženska! Srčna plemenitost in čut pravičnosti sta vam dana. Brzdajte svojo muhavost in vihravost! Z ozirom na vse to je pri vas opazna gotova nervoziteta in nagib k melanholiji. Vaša volja je le slabo razvita in ste zato podvrženi tujim vplivom. Fantazija igra v vašem notranjem življenju vidno vlogo. V družbi se ne silite v ospredje, nego vaše stremljenje je skromnost in duševni mir!

Verjamete ali ne?

— da se je zavod za uničevanje mrčes v Ljubljani preselil, ker je bilo v lokalno polno ščurkov in stenic,

— da je ta strankarski preprič v Sloveniji nekaterim zelo potreben,

— da bi se prav radi naučili slovanščine vsi tujci, ki so pri nas že več kot dvajset let zaposleni v raznih službah,

— da se bo uvoz telečjih možgan moral povečati, ker je povpraševanje po njih veliko in to posebno v političnih krogih,

— da živimo Slovenci najraje tako, kakor drugi hočejo,

— da se plače politikov ravna po sposobnosti za brezdelje,

— da je nemogoče biti pošten in imeti poleg sebe 10 vil in palač,

— da je tudi nemogoče biti minister in ostati siromak,

— da je tudi nemogoče biti politik, pa vse življenje ostati samo v eni stranki,

— da je postal starček tisti ob koncu delov reguliranja Ljubljance, ki je pristopil za delavca ob pričetku regulacije,

— da je izšel enkrat sledeči časopisni popravek: «Da ni res, kar je res, marveč je res, da ni res, kar je res»,

Napačno je razumela.

Zdravnik: — Tako, jezik sem videl. Zda pa prosim vašo roko.

Stara devica: — Ah, gospod doktor, tako nenadoma!...

Previdnost.

Bogataš: — Torej vi prosite za roko moje hčere, pa še niti ne veste, da je ona še otrok in je komaj pričela hoditi v šolo?

Snubec: — Vem, toda prišel sem prej, ko še ni takšnega navala.

Za tiskovni sklad je daroval Malgaj Ivan, uradnik mestne elektrarne v Ljubljani 10 din. Darovalcu se najiskreneje zahvaljujemo. Posnemajte!

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice, reg. zadr. z neomejeno zavezo
v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas

razpoložljive obrestuje po 4%

vloge proti odpovedi po 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!